

Nr 24.

Av herr **Gustavson, John**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om allmän omsättningsskatt.

Det skatteförslag, som framlagts i Kungl. Maj:ts proposition nr 3 angående allmän omsättningsskatt, torde utan tvekan hänföras till de mest obehagliga former av beskattning. Man saknar i detsamma de bärande grundprinciper, som man under de senaste årtiondena till väsentlig del vant sig vid i den svenska skattelagstiftningen, nämligen hänsyn till den skatteskyldiges bärkraft, hans inkomst och försörjningsbörd. Den i propositionen föreslagna skatten kommer att verka i rakt motsatt riktning. Den kommer att drabba hårdast, där försörjningsbördan är störst, och lättast, där den är minst. Vare sig ur social eller befolkningspolitisk synpunkt kan man därför finna den tilltalande.

I Kungl. Maj:ts förslag finner man visserligen ett försök att mildra de skadliga verkningarna i detta avseende genom att från skatten undantaga en del nödvändighetsvaror, men kvar står dock flertalet varor, som äro nödvändiga för livets nödtorft. Att reaktionen mot en sådan skatteform är tämligen allmän, visa också de redan framförda motionerna, som antingen syfta till ytterligare undantag från skatten eller också påyrka hjälpåtgärder till förmån för sådana personer, som komma att drabbas alltför hårt.

Men det är inte enbart i socialt eller befolkningspolitiskt hänseende, som denna skatt är mindre tilltalande. Också själva systemet med all dess besvär beträffande taxering, uppbörd och kontroll är ägnat att åstadkomma mycket trassel. Genom de föreslagna undantagen från lagen ökas svårigheterna i detta hänseende, och detta i proportion till de undantagna varornas antal. Utan tvivel kommer det att fordras en dyrbar apparat, d. v. s. tjänstemän av mångahanda slag, för att kunna skörda frukterna av den föreslagna skatten. Skall dessutom såsom ifrågasatts införas ett rabattsystem för att mildra verkningarna för de minst bärkraftiga, frukta vi för, att det mesta av dessa skatteinkomster kommer att försvinna genom likvidering av de utgifter, som skatten automatiskt måste föra med sig.

Såsom i propositionen påvisas, är dock den statsfinansiella ställningen sådan, att en ökad beskattning måste tillgripas. Det svenska folket måste i nuvarande läge mera än hittills lämna staten bidrag av sina inkomster, även om därigenom levnadsstandarderna måste sänkas. Därom torde alla ansvarsmedvetna medborgare i detta land vara eniga. Frågan är endast i vilken form denna beskattning lämpligen bör ske.

Av propositionen framgår, att finansministern anser inkomstbeskattningen nu ha nått en sådan höjd, att en ytterligare höjning av denna icke kan ske

som ger någon avsevärd ökning i statsinkomsterna. Därför förordar han omsättningsskatten, som däremot kan ge mycket pengar, enligt de sakkunnigas mening omkring 200 milj. kronor.

Med hänsyn till de förut berörda skadliga verkningarna, som en allmän omsättningsskatt medför, anse vi denna skatteform vara den sista nödfallsutvägen, som endast bör tillgripas, då inga lämpligare skattekällor finnas att tillgå. Och enligt vårt förmenande finnes det sådana. Ännu har ej enligt vår mening den direkta beskattningen nått den höjd, att en ökning måste anses omöjlig. Tvärtom anse vi, att det ännu finnes många i detta land, som ha en ganska god inkomst kvar, även sedan de betalat samtliga skatter. Och nog förefaller det oss mera rimligt, att ytterligare taga en del av dessa större inkomster än att belasta de mindre inkomsttagarna, som kanske redan förut ha stora bekymmer för sin nödortfuga bärgning.

Vill man därjämte nå det syfte, som propositionen uppställer, nämligen att begränsa köpkraften, är det väl lämpligast att inrikta denna strävan mot sådana objekt, där köpkraften förefinnes i rikare mått, i stället för att rikta den mot sådana, där den redan förut är ganska minimal.

Vi vilja dock inte förneka, att det måste bli nödvändigt att även den bredare massan av folket bidrager med sin andel av bördan. *Men detta kan ske enklast genom en extra inkomstskatt kombinerad genom en ändring av grunderna för det skattefria avdraget.* Det nuvarande avdraget för statsbeskattningen gör ju att mer än hälften av det taxerade beloppet försvinner såsom underlag för beskattningen. Att en viss skattefrihet är nödvändig för de lägsta inkomstklasserna, torde man åtminstone tills vidare inte komma ifrån. Men frågan är vid vilken inkomstgräns denna skattefrihet lämpligen bör sättas. Om man ser på den tabell, som återfinnes på sid. 63 i propositionen, finner man att omkring 60 procent av antalet taxerade personer ha en inkomst, som understiger 2,000 kronor.

Vid det förslag till extra inkomstskatt, som vi här vilja förordna, gå vi ut ifrån att alla, som ha under 2,000 kronor i *taxerad* inkomst skola befrias från den extra inkomstskatten, såvida de äro familjeförsörjare. För icke familjeförsörjare bör gränsen för skattefrihet sättas något lägre eller förslagsvis till 1,000 kronor taxerad inkomst. Och det torde icke vara något obilligt krav av dessa liksom av inkomsttagare mellan två och tre tusen kronors inkomst, att en procent av hela det *taxerade* beloppet erlægges såsom extra inkomstskatt. Det blir ju endast högst 30 kronor i dylik skatt för den som har 3,000 kronor i taxerad inkomst. I förhållande till inkomsten bör procenten stiga progressivt, så att en inkomst mellan 3,000—4,000 kronor bör vidkännas 2 procent extra beskattning, en taxerad inkomst mellan 4,000—5,000 kronor 3 procent o. s. v. enligt efterföljande skala, som slutar med högst 15 procent i extra skatt för sådana som ha mer än 100,000 kr. i inkomst.

Samtidigt visas hur mycket, som skulle kunna erhållas genom den här tänkta skatteformen, enligt en uträkning med ledning av tabellen å sid. 63 i propositionen, avseende de belopp, som kunna tänkas inflyta från de

olika inkomstgrupperna, under förutsättning att samma inkomstförhållanden föreligga:

Inkomstgrupp tax. belopp i kronor		Summa taxerat belopp i milj kronor	Procenttalet för den extra in- komst- och för- mogenhetsskatten	Summa extra skatt enligt förslaget i kronor
Över	t. o. m.			
2,000	3,000	1,446	1	14,460,000
3,000	4,000	917	2	18,340,000
4,000	5,000	483	3	14,490,000
5,000	6,000	291	4	11,640,000
6,000	8,000	351	5	17,550,000
8,000	10,000	196	6	11,460,000
10,000	15,000	290	7	20,300,000
15,000	20,000	160	8	12,800,000
20,000	30,000	178	9	16,020,000
30,000	40,000	98	10	9,800,000
40,000	50,000	65	11	7,150,000
50,000	60,000	44	12	5,200,000
60,000	80,000	60	13	7,800,000
80,000	100,000	37	14	5,180,000
100,000		146	15	21,900,000
Dessutom tillkommer icke familjeförsörjare inkomstgruppen 1,000—2,000....		—	1	cirka 6,000,000
				<hr/> Summa extra inkomstskatt 200,090,000

Såsom framgår av ovanstående tabell, skulle den extra inkomst- och förmogenhetsskatten enligt detta förslag inbringa omkring 200 milj. kronor, eller ungefär samma belopp, som de sakkunniga beräknat, att den allmänna omsättningsskatten skulle ge. Vid sådant förhållande och då detta förslag betydligt mera än den allmänna omsättningsskatten tar hänsyn till försörjningsplikt och skatteförmåga, torde denna skatteform vara att föredraga. Naturligtvis komme den också att bliva mycket mera enkel och lätthanterlig vid sin tillämpning. Då behöves ingen extra taxering; ej heller några kontrollanter. Den stora gruppen av köpmän, som genom omsättningsskatten komma att åsamkas betydande besvär och kostnader, skulle då kunna slippa ifrån dessa besvärligheter. Frågan om rabatter till mindre bemedlade med anledning av skatten, kunde då bortfalla, ty den extra inkomstskatt, som vi förorda, är av den art, att knappast någon betungas på ett sådant sätt, att han icke kan bära det.

På grund av det anförda hemställes, att riksdagen måtte

dels avslå Kungl. Maj:ts förslag i prop. nr 3 till förordning om allmän omsättningsskatt;

dels i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om att, med be-

aktande av i motionen framförda synpunkter, nytt skatteförslag måtte framläggas, vari med enklare förfaringssätt och mindre invecklade kontrollåtgärder förenas större hänsyn till försörjningsbörd och skattekraft.

Stockholm den 2 november 1940.

John Gustavson
i Guntorp.
